

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Raport de activitate pentru perioada 2007 - 2015 “Dezvoltarea stabila si durabila a municipiului Chisinau”

Stimați locuitori ai municipiului Chișinău!

Suntem de peste 8 ani impreuna, perioada in care am readus Chisinaul pe calea dezvoltarii durabile.

Din păcate, orașul a fost preluat într-o situație complicată: majoritatea întreprinderilor în prag de faliment, instabilitatea prestării serviciilor publice (furnizarea apei, căldurii etc), decizii luate fără acoperire financiară, uzură totală a infrastructurii și a utilajelor, lipsa proiectelor de dezvoltare, mirosul urât din oraș etc. Chiar și în aceste condiții, în perioada 2007-2015 administrația centrală a găsit de cuviință să blocheze activitatea primăriei, acționând astfel, de fapt, împotriva locuitorilor municipiului.

A fost evitat falimentul, au fost achitate datoriile (create fara sursa de acoperire pana in anul 2007) in valoare de 800 milioane lei, a fost stabilizata situatia economico – financiara si au fost efectuate reforme. Anual au fost acumulate rezultate, demarate proiecte importante, ramanand insa in acelasi timp si probleme nerezolvate inca.

Primăria municipiului Chisinau și Consiliul municipal Chișinău (CMC) isi desfasoara activitatea impreuna cu urmatorii parteneri: Uniunea Europeana (UE), Casa Regala a Majestatii Sale Regele Mihai I al Romaniei, Delegatia Uniunii Europene in Republica Moldova, Ambasadele tarilor UE in Republica Moldova, PNUD Moldova, Ambasada Republicii Belarusi, Comitetul Regiunilor al Uniunii Europene (CoR), Conferinta Autoritatilor Regionale si Locale din cadrul Parteneriatului Estic (CORLEAP), Congresul Puterilor Locale si Regionale al Consiliului Europei (CLRPE), Congresul Autoritatilor Locale din Moldova (CALM), Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare (BERD), Banca Europeana de Investitii (BEI), Corporatia Financiara Internationala (IFC), Belkommunmash S.A. (Belarusi) si Carpat-Belaz Service SRL, ICLD (Suedia), Primaria Borlange si “Borlange – Energie” (Suedia), Primaria Mannheim (Germania), Primaria Bucuresti, Primaria Iasi, Primaria Alba Iulia, CORINT S.A. (Alba Iulia), Primaria Grenoble (Franta), Seureca (Franta), Primaria Viena (Austria), Primaria Praga (Cehia), Regiunea Reggio Emilia (Italia), UNICEF Moldova, bancile comerciale din Chisinau, in special: Banca Comerciala Romana (BCR), Moldincombank, Victoriabank, Moldova – Agroindbank (MAIB), Mobias – Banca (Societe Generale) etc, Efes Vitanta Moldova Brewery S.A., precum si cu numerosi alti parteneri.

Țin să mulțumesc locuitorilor capitalei pentru răbdarea, încrederea și sprijinul acordat permanent în această perioadă. Atât Primaria, cat si Consiliul Municipal Chisinau (CMC), avem datoria de a promova impreuna in continuare reforme pentru a duce orașul și suburbiile spre standarde europene in toate domeniile.

Rezultate in perioada 2014- 2015:

Esenta:

- **Crearea a circa 30000 locuri de munca** incepand cu 2007 prin autorizarea investitiilor in ramura constructiilor si receptionarea finala de obiective, precum si prin deschiderea unitatilor noi de comert, alimentatie publica, prestari servicii;
- **Asamblarea a inca 20 trolebuze la standarde europene**, (in total 60 incepand cu anul 2012), in cadrul Regiei Transport Electric Chisinau (RTEC) in parteneriat cu uzina Belkommunmash/STADLER din orasul Minsk, Belarusi. RTEC ramane a fi deocamdata singura intreprindere producatoare de unitati de transport din Republica Moldova, continuarea asamblarii si in anii urmatiori;
- **Reconstructia strazii Alecu Russo**, impreuna cu IFC (proiect in valoare de circa 90 mln. lei): inlocuirea retelelor subterane, renovarea iluminatului public, largirea strazii cu 4 metri, amenajarea de sensuri giratorii, amenajarea locurilor de parcare, instalarea primelor canale de inrastrura subterana dupa modelul "Netcity" (In total, incepand cu anul 2007 (8 ani) au fost modernizate peste 20 de strazi, poduri si intersectii cu o suprafata de circa 600.000 m², fata de perioada 1989 – 2007 (18 ani) – 380.000 m²);
- **Constructia strazii Dumeniuc**, cu amenajarea locurilor de parcare in laterala strazii, fiind asigurata o legatura mai buna intre sectoarele Ciocana si Rascani;
- **Constructia primei strazi pietonale din Chisinau (pavata dupa modelul european din secolele XVII - XIX** in parteneriat cu compania Efes Vitanta Moldova Brewery S.A (care a donat in acest scop 200.000 S, valoarea totala - circa 12 mln. lei);
- **Inaugurarea bustului primarului Carol Schmidt, primar de Chisinau intre anii 1877 – 1903**, considerat a fi cel mai bun primar al orasului, renovarea casei in care a locuit primarul in timpul vietii, proiect realizat impreuna cu Primaria Mannheim, Ambasada Republicii Federale Germania si Ambasada Poloniei;
- **Constructia retelelor de iluminat public pe buvardul Dacia**, tronsonul: str. Gradina Botanica - Aeroport;
- **Efectuarea lucrarilor de curatare a raului Bac**, tronsonul str. Petru Rares - str. Puskin (proiect in valoare de 3 milioane lei), in vederea prevenirii inundatiilor;
- **Procurarea autospecialei de interventii pentru stingerea incendiilor**, cu brat cotit, cu care se va putea interveni inclusiv la cele mai inalte cladiri din Chisinau;
- **Aducerea la Chisinau a primei autospeciale de dezapezire la standarde europene**, donatie a orasului cu care suntem infratiti, Mannheim, Germania;
- **Derularea programului de crestere a eficientei energetice a blocurilor locative "MOREEF"**, inlocuirea geamurilor scarilor de bloc, renovarea spatiilor de uz comun (200 lucrari efectuate);
- **Obtinerea aprobarii BERD pentru o finantare de 10 mln. Euro pentru solutionarea problemei deseurilor solide din Chisinau la standarde europene** (modernizarea gropii ecologice, constructia unei statii de sortare, modernizarea serviciului etc);
- **Asigurarea sustinerii si finantarii suburbiilor in volum de 200 mln. lei (sau circa 1,5 mlrd. lei timp de 8 ani (cea mai mare suma investita la nivel de 20 localitati rurale RM din istorie).** Proiecte realizate in anul 2014: constructia apeductului principal Chisinau – Truseni (3 mln. lei), reparatia caselor de cultura: Ghidighici, Vadul lui Voda (continuare), reconstructia sediului primariei Condrita, extinderea cladirii liceului "Dragos – Voda" din Stauceni (finalizare), constructia drumului in cartierul locativ 9 din Vadul lui Voda, finalizarea constructiei statiei de pompare si a mai multor retele de canalizare din Bubuieci, constructia gradinitei din orasul Sangera (continuare, 3 mln. lei), rexonstructia gradinitei de copii 140 (continuare, 4,5mln. lei), demararea programului de extinderea a retelelor de iluminat in suburbii (7 mln. lei);
- **Acordarea veteranilor celui de-Al Doilea Razboi Mondial** a unui ajutor unic in valoare de 10.000 lei/persoana;
- **Reparatia capitala a podului suspendat din parcul "La Izvor" (circa 5mln. lei);**
- **Instalarea a circa 45 de noi locuri de joacă pentru copii,**

- **Amenajarea a 15 terenuri de fitness** in parcuri;
- **Acordarea de compensatii pentru plata incalzirii** in proportie de pana la 40 % din factura, pentru circa 30000 familii din municipiu, a caror venit nu depaseste 2500 lei/membru de familie/luna, cresterea alocatiei pentru consumatorii individuali si in suburbii pana la 500 lei/familie/luna (proiect unic in Republica Moldova);
- **Acordarea de compensatii in transport** - 70 lei/luna pentru circa 42000 pensionari (circa 50 mln. lei), ajutoare pentru sarbatorile de Paste in valoare de 9 mln. lei etc;
- **Cresterea numarului de corpuri de iluminat public** cu circa 1500 unitati si asigurarea functionarii a circa 38000 corpuri de iluminat;
- **Reconstructia acoperisurilor la 6 institutii de invatamant;**
- **Reconstructia teatrului: “Satiricus – Ion Luca Caragiale”;**
- **Reparatia cantinei din cadrul liceului “Vasile Vasilache”** (circa 7,7 mln. lei);
- **Constructia salii sportive si reconstructia salii de festivitati din cadrul Liceului teatral** din str. Cuza-Voda;
- **Subventionarea cu circa 100 milioane lei** a procesului de invatamant din municipiul Chisinau;
- **Recuperarea a 9 gradinite de copii (din 27)** sediile carora au fost date in chirie in anii '90, nr.: 13, 16, 73, 79, 127, 137, 143, 176 si 186;
- **Efectuarea de reparatii si dotari in sistemul de sanatate in valoare de circa 50 milioane lei** in urmatoarele insitutii spitalicesti: “Sf. Treime”, “V. Ignatenco”, Clinic Municipal de Copii nr.1, Boli Contagioase de copii, “Sf. Arhanghel Mihail” etc. **Amenajarea complexa a inca 10 curți de bloc** cu locuri de parcare etc;
- **Plantarea in spatiile verzi si pe strazi incepand a circa 17000 arbori si arbusti** (in total - circa 310.000 arbori si arbusti, incepand cu 2007);
- **Procurarea a 5 tractoare pentru interprinderile de prestari servicii;**
- **Demararea lucrarilor de reconstructie a “Scarii cascadelor”** din “Parcul Valea Morilor”;
- **Demararea lucrarilor pe strada Vasile Alecsandri in cadrul programului BERD, BEI si UE,** de reconstrcutie a 6 strazi din centrul Chisinaului: bd. Stefan cel Mare, bd. Negruzzi, str. Vasile Alecsandri, 31 august, Tighina, Alexandru cel Bun (valoarea totala a proiectului fiind de 22 mln. Euro;
- **Reducerea cu circa 10% anual** a numarului de gherete si panouri publicitare;

Rezultate in perioada 2007- 2015:

- **Redresarea situatiei economice a municipalitatii, asigurarea echilibrului financiar**, acoperirea cheltuielilor din surse proprii, fara necesitatea contractarii unor imprumuturi pentru activitatea curenta, evitarea falimentarii regiilor si a intreprinderilor municipale.
- **Mentinerea unui grad redus de indatorare al municipiului - 3.5% din bugetul anual**, ceea ce permite contractarea de noi finantari pentru dezvoltarea si modernizarea capitalei.
- **Extinderea relatiilor internationale si stabilirea de programe directe de cooperare cu capitale europene precum: Viena, Praga, Varsovia, Madrid**, anterior fiind stabilite relatii de cooperare cu capitale si orase precum: Bucuresti, Kiev, Cernauti, Suceava, Budapesta, Minsk, Ierusalim, Tallin, Riga, Vilnius, Tbilisi, Erevan, Baku, Borlange, Tampere etc
- **Realizarea primelor etape de reforme in cadrul S.A. "Apa canal", S.A. "Termocom", "Regia Transport Electric", "Parcul Urban de Autobuze" etc** pentru depasirea situatiilor de criza;
- **Asigurarea stabilitatii furnizarii apei si caldurii**, inceperea sezonului de incalzire cu achitarea a integralei a platilor pentru anul precedent, pentru prima data dupa 20 de ani;
- **Achitarea datoriilor acumulate in perioada anilor 2000 – 2007** ale regiilor, societatilor pe actiuni si ale intreprinderilor municipale, in suma totala de 800 milioane lei (inclusiv: 500 milioane lei - diferenta de tarif la agentul termic, 100 milioane lei– datoriile istorice la agentul termic, 200 milioane lei - datoriile creditoare);
- **Rezolvarea dupa 42 de ani a problemei mirosului urat din orasul Chisinau** provocat de namolul de la statia de epurare a apelor uzate, prin intermediul tehnologiei olandeze "Geotube" si ca urmare a evacuării a peste 250 000 m³ namol (echivalent cu 3 cladiri ale spitalului republican), suplimentar - eliberarea a 30 ha de teren;
- **Eliminarea clorului din procesul de tratare a apei potabile** si introducerea unui dezinfectant de tip nou, pe larg raspandit in UE – hipocloritul de sodiu (NaClO), care nu dauneaza sanatatii spre deosebire de clor, fiind eliminat si mirosul de clor din apa (proiect in valoare de 10 milioane lei);
- **Obtinerea finantarii necesare pentru asigurarea calitatii apei si a standardelor europene de functionare a regiei "Apa Canal Chisinau" in cadrul programului BERD, BEI, UE in valoare de 63 mln. Euro (inclusiv 14 mln. Euro sub forma de grant din partea UE, ceea ce acoperă în totalitate costul, dobânzile împrumutului)** pentru: modernizarea statiei de pompare de la raul Nistru, modernizarea statiei de tratare a apei, reabilitarea a 50 fantani arteziene, a 200 km de retele de apeduct si canalizare, a 3000 de bransamente de la blocurile locative, constructia primei uzine de producere a hipocloritului de sodiu, modernizarea si aducerea la standarde europene a statiei de epurare a apelor uzate, sistemul SCADA etc.
- **Promovarea legii cu privire la serviciul public de apa si canalizare**, o premiera pentru Republica Moldova;
- **Obtinerea aprobarii BERD pentru o finantare de 10 mln. Euro pentru solutionarea problemei deseurilor solide din Chisinau la standarde europene** (modernizarea gropii ecologice, constructia unei statii de sortare, modernizarea serviciului etc);
- **160 de troiebuze noi la standarde europene, inclusiv:**
 - **procurarea a 102 de troleibuze noi, in anul 2011** (cea mai mare achizitie din istoria Chisinaului si in premiera troleibuze la standarde europene);
 - **asamblarea a 58 troleibuze la standarde europene incepand cu anul 2012**, in cadrul Regiei Transport Electric Chisinau (RTEC) in parteneriat cu uzina Belkommunmash/STADLER din orasul Minsk, Belarusi. RTEC ramane a fi deocamdata singura intreprindere producatoare de unitati de transport din Republica Moldova, continuarea asamblării si in anii urmatoari;
- **Reconstructia, amenajarea si punerea in functiune a lacului din parcul „Valea Morilor”**, (distruș in anul 2006), prin evacuarea a 470 000 m³ namol (echivalent a 6 cladiri ale spitalului republican), constructia a doua decantoare, amenajarea malurilor, a aleei pietonale, construirea iluminatului pietonal, amenajarea parcului etc;
- **Ridicarea si inaugurarea monumentului in Memoria victimelor deportarilor regimului comunist de ocupatie din anii 1941, 1949, 1951 etc**, repararea, iluminarea si amenajarea

scuarului din fata Garii Chisinau. Monumentul este reprezentativ la nivel mondial si unic in Europa (proiect in valoare de 25 milioane lei);

- **Inaugurarea bustului primarului Carol Schmidt, primar de Chisinau intre anii 1877 – 1903**, considerat a fi cel mai bun primar al orasului, renovarea casei in care a locuit primarul in timpul vietii, proiect realizat impreuna cu Primaria Mannheim, Ambasada Republicii Federale Germania si Ambasada Poloniei;
- **Constructia primei strazi pietonale din Chisinau (pavata dupa modelul european din secolele XVII - XIX** in parteneriat cu compania Efes Vitanta Moldova Brewery S.A (care a donat in acest scop 200.000 S, valoarea totala - circa 12 mln. lei),
- **Autorizarea investitiilor in ramura constructiilor** in anii 2007- 2014 in valoare totala de circa 15 mlrd. lei si receptionarea finala de obiective in valoare de 14,0 mlrd. lei,
- **Crearea a circa 30000 locuri de munca** incepand cu 2007 prin autorizarea investitiilor in ramura constructiilor si receptionarea finala de obiective, precum si prin deschiderea unitatilor noi de comert, alimentatie publica, prestari servicii;
- **Reparatia integrala a circa 7 strazi in oras si suburbii in anii 2007 – 2011** inclusiv strazile: Gheorghe Asachi, Alba Iulia, Trandafirilor, Lech Kaczynski, cu amenajarea parcarilor stradale, constructia drumului de acces spre satul Vaduleni (drumul fiind impracticabil din anul 2000); participare la reconstrucția strazii Stefan Voda si a canalizarii din or. Durlesti, prelungirea constructiei strazii Stefan cel Mare din comuna Cruzesti, si a strazilor Stefan cel Mare si Grigore Vieru din comuna Bubuieci;
- **Modernizarea a 11 strazi, intersectii si a unui pod in cadrul programului “Genesis” (2011 - 2012):** bd. Grigore Vieru, str. Mihai Viteazul, str. Petricani, str. Vadul lui Voda (inclusiv largirea acesteia de la 8m - la 12 m), str. Muncesti, str. Burebista, str. Cosmonatilor, str. Ierusalim, str. Tudor Strisca, intersectia bd. Dacia / str.Gradina Botanica, intersectia str. Calea Mosilor / str. Izmail, podul Mihai Viteazul - Petricani; cresterea de 4 ori a bugetului alocat infrastructurii drumurilor,
- **Largirea si modernizarea a strazii Alecu Russo, impreuna cu IFC** (proiect in valoare de circa 90 mln. lei): inlocuirea retelelor subterane, renovarea iluminatului public, largirea strazii cu 4 metri, amenajarea de sensuri giratorii, amenajarea locurilor de parcare, instalarea primelor canale de inrastrura subterana dupa modelul “Netcity”;
- **Modernizarea a circa 10 strazi, intersectii, poduri in cadrul programului municipal de reparatie a drumurilor: (2012 - 2014):** str. Kiev, str. Bogdan – Voievod, str. Belinschi, str. Grenoble, str. Mesterul Manole (primul tronson), str. Dumeniuc, pod str. Izmail, 3 poduri str. Gradina Botanica – str. Lunca Bacului;
- **In total, incepand cu anul 2007 (8 ani) au fost modernizate peste 20 de strazi, poduri si intersectii cu o suprafata de circa 600.000 m2**, fata de perioada 1989 – 2007 (18 ani) – 380.000 m2;
- **Demararea lucrarilor pe strada Vasile Alecsandri in cadrul programului BERD, BEI si UE**, pentru 3 strazi, prima etapa a proiectului, in valoare de 11 mln. Euro: bd. Stefan cel Mare, bd. Negruzzi, str. Vasile Alecsandri (valoarea totala a proiectului fiind de 22 mln. Euro, pentru 6 strazi;
- **Finantarea proiectelor si lucrarilor realizate fara acoperire financiara integrala** anterior alegerilor din anul 2007: constructia bd. Pan Halipa (11 mln lei), memorialul “Feciorii Patriei” (5 mln lei), reconstrucția str. Independentei (4 mln lei);
- **Solutionarea problemei inundatiilor in zona garii feroviare**, proiect in valoare de 900.000 euro, finantat de Comisia Europeana, UE; precum si in zona strazilor Prigoreni, Cetatea Alba, Tabacaria Veche, bd. Gagarin, Tiraspol, Aleea Garii, Decebal, Fantanelor, Haltei, Vadul lui Voda / Colonita, str. Cetatea Alba si str. Muncesti, str. Vasile Lupu, str. Dimo, str. Florilor;
- **Finalizarea constructiilor din str. Alba Iulia 191 si urmatoarele, începute în anii 90 și înghețate în perioada ultimilor 15 ani;** (cooperativele de construcții 207, 209);
- **Derularea programului „Prima Casa” pentru persoane si familii tinere cu venituri medii**, prin intermediul garantarii de credite ipotecare pe termen de 10-30 de ani, cu dobanda de 9% anual, cu rate cuprinse intre 2000, 3000, 4000 lei/luna, circa 1300 de dosare fiind pe rol. Prin intermediul programului dobanda pentru creditele ipotecare a fost coborata, inclusiv pe piata libera,

de la 15-17% la 8-10%, anual. Circa 200 familii au intrat in posesia locuintelor, fiind acordate credite ipotecare in valoare de 3 mln. euro;

- **Acordarea de compensatii pentru plata incalzirii** in proportie de pana la 40 % din factura, pentru circa 30000 familii din municipiu, a caror venit nu depaseste 2500 lei/membru de familie/luna, cresterea alocatiei pentru consumatorii individuali si in suburbii pana la 500 lei/familie/luna (proiect unic in Republica Moldova);
- **Acordarea de compensatii in transport** - 70 lei/luna pentru circa 42000 pensionari (circa 50 mln. lei), ajutoare pentru sarbatorile de Paste in valoare de 9 mln. lei etc;
- **Procurarea autospecialei de interventii pentru stingerea incendiilor**, cu brat cotit, cu care se va putea interveni inclusiv la cele mai inalte cladiri din Chisinau;
- **Procurarea a 40 unitati de transport noi pentru politia municipala**, procurarea mai multor seturi de echipament;
- **Amenajarea a circa 4000 locuri de parcare** (incepand cu 2007);
- **Instalarea a circa 250 de noi locuri de joacă** pentru copii, in oras si suburbii incepand cu anul 2007;
- **Amenajarea a 40 terenuri de fitness** in parcuri si suburbii incepand cu anul 2007;
- **Amenajarea a 10 terenuri de sport** la scoli si licee, impreuna cu Federatia Moldoveneasca de Fotbal (FMF);
- **Cresterea numarului de corpuri de iluminat public** cu circa 9000 unitati si asigurarea functionarii a circa 38000 corpuri de iluminat, reconstructia iluminatului pe 73 strazi principale si 23 strazi secundare;
- **Constructia retelelor de iluminat public pe buvardul Dacia**, tronsonul: str. Gradina Botanica - Aeroport;
- **Instalarea iluminatului festiv pe axele Est -Vest si Nord – Sud**, in premiera, inclusiv in suburbii, iluminarea decorativa a 3 biserici, monumente de arhitectura: “Sfintii Imparati Constantin si Elena”, “Sf. Nicolae”, “Sf. Treime”;
- **Efectuarea lucrarilor de curatare a raului Bac**, tronsonul str. Petru Rares - str. Puskin (proiect in valoare de 3 milioane lei), in vederea prevenirii inundatiilor;
- **Procurarea primului utilaj special de curatare a lacurilor**, curatarea primelor lacuri: Valea Morilor, Valea Tradafirilor, Calea Iesilor etc;
- **Reparatia capitala a podului suspendat din parcul “La Izvor”** (circa 5mln. lei);
- **Demararea lucrarilor de reconstructie a “Scarii cascadelor” din “Parcul Valea Morilor”;**
- **Reconstructia teatrului: “Satiricus – Ion Luca Caragiale”;**
- **Finalizarea proiectelor finantate de UE in suma de circa 4 mln. euro** in domeniile eficientei energetice, a canalizarii pluviale, schimburilor de experienta, elaborarea Planului de Actiuni de Energia Durabila (PAED), in cadrul strategiei 20 – 20 - 20, primul de acest gen din Republica Moldova;
- **Implementarea proiectului pentru fluidizarea traficului - “Sageata verde”** care permite virarea la dreapta, dupa caz la stanga, indiferent de culoarea semnalizata de semafor, (peste 200 panouri instalate);
- **Aducerea la Chisinau a primei autospeciale de deszapezire la standarde europene**, donatie a orasului cu care suntem infratiti, Mannheim, Germania, procurarea a inca 4 autospeciale noi pentru deszapezire;
- **Reducerea cu circa 10% anual** a numarului de gherete si panouri publicitare;
- **Construirea a 2 blocuri de locuinte sociale** (160 apartamente);

Proiecte realizate in suburbii:

- **Asigurarea sustinerii si finantarii suburbiilor in volum de circa 1,5 mlrd. lei timp de 8 ani, sau cate circa 200 mln. lei anual** (inclusiv: 50 mln. lei pentru investitii, 30 mln. lei pentru drumuri, 8 mln. lei pentru iluminat. 6 mln. lei pentru compensatii pentru agentul termic, peste 100 mln. lei – subventii pentru nivelare bugetara).
- **Alocarea a cate circa 5 milioane lei (pentru intretinere, investitii, reparatii etc) pentru fiecare localitate din componenta municipiului Chisinau**, ceea inseamna cresterea investitiilor in suburbii de peste 10 ori fata de anul 2007 (sau cu peste 1000%);
- **Constructia drumului de acces spre satul Vaduleni** (drumul fiind impracticabil din anul 2000); participare la reconstrucția strazii Stefan Voda și a canalizării din or. Durlști, prelungirea construcției strazii Stefan cel Mare din comuna Cruzesti, și a două strazi din comuna Bubuieci: str. Stefan cel Mare și Grigore Vieru, începerea construcției drumului spre Humulești;
- **Conectarea comunei Budesti și a satului Bunet, comuna Tohatin la apeductul magistral de apa potabila**, după 40 de ani de așteptare;
- **Construirea după 351 de ani a primului sediu al primăriei**, al centrului de sănătate și al postului de poliție în comuna Cruzesti;
- **Constructia în comuna Stauceni a unei noi scoli-gradinița - “Ilie Fulga”;**
- **Inclocuirea apeductului magistral către comuna Bubuieci**, după 40 de ani;
- **Constructia unui pod pentru asigurarea accesului transportului public** în tot satul Ghidighici, după 25 de ani de așteptare;
- **Proiecte realizate în anul 2011:** rețele noi de iluminat (Cricova, Cruzesti), câte un teren de joacă în fiecare suburbie, renovarea centrelor de sănătate (Bubuieci, Gratiesti, Stauceni), renovarea gimnaziului nr. 64 (Durlști), reparația capitală a gimnaziului 99 (Truseni), apeducte (Dumbrava, Goieni), bloc alimentar la gradinița (Vatra) etc;
- **Proiecte realizate în anul 2012:** demararea construcției a unei gradinițe noi în or. Singera, apeduct în s. Ghidighici pe străzile: Ștefan cel Mare, Sfatul Țării, Cantemir, Victoria; construcția colectorului de canalizare or. Codru, reabilitarea sistemelor de încălzire gradinița din com. Budesti, reparația capitală a gradiniței de copii nr. 173, com. Bacioi, construcția apeductului în s. Revaca, or. Singera etc
- **Proiecte realizate în anul 2013:** construcția de rețele de apeduct și canalizare: Durlști, Truseni, Budesti, Ciorescu, Cricova, Gratiesti, Colonita; reparația și construcția gradinitelor: Sangera, Cricova, Bacioi; reparația caselor de cultură: Ghidighici, Vadul lui Voda, extinderea clădirii primăriei Cricova, extinderea clădirii liceului “Dragos – Voda” din Stauceni, instalarea a 3 terenuri de minifotbal în Cruzesti, Stauceni, Bubuieci;
- **Proiecte realizate în anul 2014: construcția apeductului principal Chisinau – Truseni (3 mln. lei)**, reparația caselor de cultură: Ghidighici, Vadul lui Voda (continuare), reconstrucția sediului primăriei Condrita, extinderea clădirii liceului “Dragos – Voda” din Stauceni (finalizare), construcția drumului în cartierul locativ 9 din Vadul lui Voda, finalizarea construcției stației de pompare și a mai multor rețele de canalizare din Bubuieci, construcția gradiniței din orasul Sangera (continuare, 3 mln. lei), restructurarea gradiniței de copii 140 (continuare, 4,5mln. lei), demararea programului de extinderea a rețelelor de iluminat în suburbii (7 mln. lei);
- **Realizarea de investitii capitale:** apeducte, canalizare, gazoducte în oras și suburbii cu o lungime totală de circa 200 km;
- **Implementarea programului de construcție a apeductelor și canalizării** din oras și suburbii (97 mln. lei), susținut de IFC ;

Proiecte cu privire la infrastructura de apa și canalizare în oras:

- **Realizarea de investitii capitale:** apeducte, canalizare, gazoducte în oras și suburbii cu o lungime totală de peste 100 de km;
- **Reconstrucția apeductelor** din str. Putna - 1 km, str. Florilor - 1,6 km, comuna Bubuieci – 4 km (cel vechi fiind în stare deteriorată din 1973), construcția și reabilitarea a circa 20 km apeduct și canalizare (bd. Moscovei, str. Industrială);

- **Reconstrucția apeductelor și rețelelor de canalizare din** bd. Moscova, str. Calea Iesilor, str. Columna, str. Muncești, str. Gribincea, str. Donici, str. Alecu Russo, str. Testimianu, str. Ion Creanga, bd. Grigore Vieru – 30 km (cele vechi fiind în deteriorate din anii 1970);
- **Reconstrucția a 44 km de apeduct și rețele de canalizare**, în valoare de 53 mln. lei: str. Lomonosov, str. Malina Mica, str. Albisoara, str. Mihai Viteazul, bd. Stefan cel Mare, str. Ion Creanga, str. Belinșchi, str. Ialoveni, str. Dimo (or. Durluști), str. Columna, str. Muncești, str. Burebista etc
- **Construcția de rețele noi:** 18 km de apeduct, 7 km. de canalizare, (inclusiv strazile: Cismele, Valcele, Garoafelor, Valeni, Crinilor, Cimbrului, Porumbitei etc), 7 km. de gazoduct în oraș și suburbii cu o lungime totală de circa 32 km; (în total din 2007 – 212 km), asigurarea accesului pentru circa 5000 de persoane la servicii noi de apă, canal, gaz etc;
- **Reconstrucția a 14 apeduct și 6 rețele de canalizare**, în valoare de 28 mln. lei: str. Ialoveni, str. V. Alecsandri, bd. C. Negruzzi, bd. Stefan cel Mare;

Proiecte în domeniul educației:

- **Continuarea programului de renovare a instituțiilor din domeniul educației** – circa 170 milioane lei timp de 8 ani, alocarea a 1,5 mln. lei pentru dotări, deschiderea a 207 grupe noi deschise, începând cu anul 2007);
- **Recuperarea a 9 grădinițe de copii (din 27) sediile cărora au fost date în chirie în anii '90, nr.: 13, 16, 73, 79, 127, 137, 143, 176 și 186**
- **Acordarea suplimentului de 20% la salariu în anii 2008 și 2009, și ulterior a unui ajutor material (130 lei/persoană) în sfera socială** pentru educatori, învățători, profesori, angajații din sfera asistenței sociale și a culturii, după 7 ani de așteptare;
- **Construirea a două bazine de înot pentru copii la liceele “Mihai Viteazul”, sectorul Centru, or. Chișinău și “Gheorghe Ghimpu”, comuna Colonița**, primele reconstruite în Republica Moldova după 1991;
- **Construirea unei noi săli sportive** la liceul Alecu Russo cu predare în limba rusă, sectorul Râșcani, în valoare de 6,5 milioane (mln.) lei;
- **Construirea unei noi școli-grădinițe (“Ilie – Fulga”) în comuna Stăuceni**, prima după anul 2003,
- **Extinderea liceului Dragos Voda din Stăuceni**, extinderea clădirii liceului “Dragos – Voda” din Stăuceni
- **Reparația cantinei din cadrul liceului “Vasile Vasilache”** (circa 7,7 mln. lei);
- **Reconstrucția acoperișurilor la 6 instituții de învățământ.**
- **Construcția sălii sportive și reconstrucția sălii de festivități din cadrul Liceului teatral din str. Cuza-Voda;**
- **Implementarea proiectului european de eficiență energetică la 5 licee:** “Ion Creanga”, “Onisifor Ghibu”, “Alexandru Ioan Cuza”, “Minerva”, “Tudor Vladimirescu”;
- **Asigurarea alimentației gratuite pentru elevi în școli** pentru circa 33000 elevi anual, implementarea proiectului pilot de autoservire - “Bufetul suedez” în 10 licee din capitală (total 45 licee), creșterea cu 60 % a ratiei elementare în școli,;
- **Asigurarea odihnei de vară pentru circa 140000 copii în anul 2007**, 25 % - gratuit și 75 % cu reducere de 80 % din costul foii de odihnă (programe care nu există în multe alte state), în valoare de până la 25 mln. lei; anual
- **Asigurarea alimentației gratuite pentru elevi în școli** pentru circa 38500 elevi anual, inclusiv 5500 elevi din familii social-vulnerabile în ciclul gimnazial,
- **Alocarea a 212 burse municipale în valoare de 1000 de lei** pentru copii laureați la concursuri, olimpiade etc;
- **Alocarea a 850 burse municipale pe parcursul a 4 ani în valoare de 1000 de lei** pentru copii
- **Desfășurarea de programe extrascolare:** pedagogul anului, ziua absoventului, festivalul internațional de dans popular, premii municipale pentru tineret, circa 80 activități sportive etc;

- **Acordarea anuala pentru 8000 copii din familiile social – vulnerabile** a unui ajutor de 600 lei pentru pregătirea către noul an școlar;
- **Sustinerea claselor cu profil estetic** in 35 de scoli si licee, a 15 centre extra - scolare si a 14 scoli sportive;
- **Functionarea a 48 centre comunitare** pentru copii si tineri, 175 cercuri de profil diferit, frecventare de circa 8500 copii;
- **Infiintarea a doua servicii noi pentru copii:** asistenta personala si asistenta prin intermediul echipei mobile;
- **Acordarea anuala pentru 7000 copii din familiile social – vulnerabile** a unui ajutor de 500 lei pentru pregătirea către noul an școlar;
- **Cresterea cu 30% a ratiei alimentare a copiilor in scoli;**
- **Reformarea casei municipale specializate** si deschiderea a doua servicii pentru copii cu handicap fizic si a unui serviciu specializat cresa;
- **Desfasurarea de programe extrascolare:** pedagogul anului, ziua absoventului, festivalul international de dans popular, premii municipale pentru tineret, circa 80 activitati sportive etc
- **Functionarea a 48 centre comunitare** pentru copii si tineri, 175 cercuri de profil diferit, frecventare de circa 7700 copii.

Proiecte in domeniul sanatatii:

- **Program de renovari si dotari in cadrul institutiilor medicale**, in total incepand cu anul 2007 fiind alocate circa 250 mln lei pentru domeniul sanatatii (suma fara precedent in ultimii 25 ani);
- **Deschiderea centrului municipal de hemodializă spitalul clinic municipal nr.3 “Sfanta Treime”**(închis in anii 2000), inaugurarea sectiei de nefrologie, renovarea sectiei de de reanimare la (dupa 20 ani), renovarea blocului chirurgical, renovarea salii de conferinta, renovarea salii de sport (unica in toat republica);
- **Renovarea maternitatii municipale nr. 2;**
- **Renovarea departamentului de urgenta si a trei sali de operatii la Spitalul municipal pentru copii “Valentin Ignatenco”**(dupa 20 de ani), inlocuirea geamurilor, renovarea sectiei de traumatologie, continuarea lucrarilor de renovare;
- **Renovarea salii de nastere si de reanimare la spitalul clinic municipal nr.1;**
- **Reparatii in cadrul institutiilor medicale din cadrul AMT-urilor,**
- **Inlocuirea geamurilor si partial a usilor in cadrul Centrul stomatologic pentru copii, ;**
- **Renovarea saloanelor la spitalul de boli infectioase pentru copii;**
- **Continuarea programului de procurare a utilajui medical:** aparate radiologice (12), de anesteziere si ventilatoare
- **Asigurarea a 80 % pacientii cu diabet zaharat cu glucometre si teste**
- **Protezarea dentara gratuita pentru 540 persoane/anual,**
- **Alimentarea gratuita a copiilor in primul an de viata – 650 copii/anual;**
- **Procurarea de utilaj radiologic pentru institutiile medicale** (pentru prima data dupa 1991);
- **Proiecte realizate in anul 2014: efectuarea de reparatii si dotari in sistemul de sanatate in valoare de circa 50 milioane lei** in urmatoarele insitutii spitalicesti: “Sf. Treime”, “V. Ignatenco”, Clinic Municipal de Copii nr.1, Boli Contagioase de copii, “Sf. Arhanghel Mihail” (inclusiv constructia unui bloc nou si dotari la acest spital) etc;

Proiecte cu privire la fondul locativ si cu privire la amenajare:

- **Mentinerea fondului locativ, reabilitarea acoperişurilor, prin efectuarea reparatiilor curente** la acoperis, inlocuirea a peste 2500 usi de la intrare in bloc, renovarea a 80 de platourilor de acumulare a deşeurilor, 20000 m. retele ingineresti, inlocuirea sistemului de iluminat in scari pe baza de senzori in 45 de blocuri;
- **Derularea programului de mansardare** a blocurilor locative (circa 70 proiecte);
- **Derularea programului de crestere a eficientei energetice a blocurilor locative “MOREEF”,** inlocuirea geamurilor scarilor de bloc, renovarea spatiilor de uz comun (200 lucrari efectuate);

- **Derularea incepand cu anul 2009 a programului de reabilitare a lifturilor**, peste 1850 reparate, circa 40 inlocuite si modernizate;
- **Inventarierea controarelor de apa rece si apa calda** in circa 200 000 apartamente si reducerea diferentei de volum a consumului de apa;
- **Reparatia capitala a retelelor ingineresti si a acoperisurilor a 27 de blocuri locative;**
- **Program de eficienta energetica:** izolare termica a blocului din str. Lech Kaczynski (1,2 mln lei), inlocuirea a 25 km de retele termice, instalarea a 39 de Puncte Termice Individuale (PTI);
- **Continuarea programului de inlocuire a containerelor de acumulare a deseurilor** de tip sovietic pe containere de tip european in total peste 2400;
- **Implementarea programului european de sortare a gunoiului**, colectarea separata a hartiei, sticlei si a plasticului, instalarea a 2000 de containere in acest scop;
- **Amenajarea complexa a 20 curți de bloc:** reparatia scarilor, a iluminatului interior si exterior, amenajarea parcarilor cu pavaj ecologic, refacerea spatiilor verzi, instalarea unui loc de joaca pentru copii, reparatia lifturilor etc;
- **Repararea strazii Prigoreni, constructia canalizarii pluviale in zona** (problema creata de Serviciul National Locuinte ai Guvernului);
- **Inlocuirea a 20 km de retele termice, asigurarea fuziunii si reorganizarii complexului termoenergetic (Termocom, CET - 1, CET - 2)**, dar cu solicitarea descentralizarii acestui serviciu pe viitor si transmiterea cel puțin a retelelor de distributie in proprietatea municipiului;
- **Continuarea campaniei si de salubritate de primavara, a concursurilor**, cu participarea serviciilor municipale, a locatarilor, voluntarilor, elevilor, angajatilor din sfera educatiei si sanatatii, continuarea campaniei "Hai Chisinau", a locuitorilor capitalei, in ultima sambata a lunii martie,
- **Amenajare a trei lacuri și plaje** după o perioadă de 25 de ani în care nu au fost efectuate astfel de lucrări in parcurile: „La Izvor”, „Valea Trandafirilor”, „Rascani”;
- **Plantarea in spatiile verzi si pe strazi incepand cu anul 2007 a circa 310.000 arbori si arbusti**, instalarea a circa 4000 banci 5000 de cosuri de gunoi;;
- **Îmbunătățirea dotărilor de activitate a stațiilor de salvare** din mun. Chisinau;
- **Procurarea a 5 tractoare pentru interprinderile de prestari servicii.**

Proiecte in domeniul asistentei sociale si in alte domenii:

- **Acordarea de ajutoare materiale pentru invalizi gr. I, II, veterani, invalizi si vaduve de razboi** (al II-lea mondial, Afganistan, de pe Nistru), invalizi si vaduve ca urmare a castastrofei de la Cernobil, copii orfani cl.IX, X, XII, deportati, persoane sigure – in total pentru 30000 persoane, ajutoarele fiind in valoare 350 - 500- 600 lei, anual, in valoare de 14,5 mln. lei. Perfectarea gratuit si cu reducere a pasapoartelor pentru veterani de razboi si invalizi, articole de ortopedica etc;
- **Acordarea veteranilor celui de-Al Doilea Razboi Mondial** a unui ajutor unic in valoare de 10.000 lei/persoana.
- **Deservirea la domiciliu a circa 3000 persoane singure**, anual;
- **Alimentatie zilnica gratuita prin cantinele sociale pentru 3600 persoane**, anual (3 mln. lei);
- **Compensatii pentru 1025 persoane cu handicap locomotor** - 400 lei / anual pentru procurarea de combustibil;
- **Extinderea termenului de valabilitate al autorizațiilor de funcționare** pentru agenții economici de la 1 an până la 5 ani;
- **Completarea cu circa 900 ha a rezervei funciare** a primariei;
- **Inventarierea spațiilor verzi**, fiind identificate inca circa 60 hectare de spații verzi publice;
- **Adoptarea a circa 8000 de decizii de catre Consiliul municipal Chisinau;**
- **Inaugurarea pietii avicole** din mun. Chisinau (investiti in valoare de peste 12 milioane lei)
- **Achitarea dobanzii bancare pentru circa 100 de bugetari** pentru credite ipotecare;
- **Delimitarea proprietatii municipale** (domeniul public si privat al municipalitatii) in sectoarele: Centru, Buiucani, Rascani (anterior – Ciocana), in total 7900 terenuri delimitate;
- **Reluarea licitatiilor funciare** si valorificare rezervei funciare conform legii, cu oserie de complicatii in ultimii ani;

- **Efectuarea analizei funcționale a Primăriei, si asubdiviziunilor sale** (proiect realizat cu sprijinul financiar al PNUD-Moldova);
- **Aprobarea si implementarea planului de masuri anti-criză și relansare economică a mun. Chișinău** pentru perioada 2010 – 2012 (cu asistența financiara a PNUD-Moldova);
- **Elaborarea planului de reforma institutionala a primariei muncipiului Chisinau** (cu asistența financiara a PNUD-Moldova);
- **Elaborarea concepiei locative a muncipiului Chisinau** (cu asistența financiara a PNUD-Moldova);
- **Demararea procesului de stabilire a relațiilor contractule asupra a peste 600 hectare de terenuri** din or. Chișinău – proprietate municipală aferentă construcțiilor private (cu asistența financiara a PNUD-Moldova)
- **Readucerea in patrimoniul municipal a circa 30 ha de teren**, aflate in litigii, care urmare a mai multe tentative de preluare in mod ilegal a proprietatii municipale;
- **Obtinerea certificatului de excelenta de catre Directia audit intern a primariei**, pentru activitate profesionista in domeniu;
- **Editarea cartii poetului Grigore Vieru “Tu m-ai strigat fiule”** (5000 volume), editie gandita si ingrijita de scriitorul Spiridon Vangheli;
- **Lansarea proiectului “Amintire de iubire”** – proiect care va permite transmiterea din generatie in generatie a cantelelor care fac parte din fonoteca de aur a Republicii Moldova;
- **Transmiterea on-line și off-line a ședințelor Primăriei și ale Consiliului Municipal Chișinău** pe pagina web: www.chisinau.md (proiect realizat cu asistența PNUD – Moldova);
- **Implementarea sistemului de management electronic al documentelor (E-Chisinau)**;
- **Extinderea accesului liber la internet** prin sistem Wi - Fi - in parcuri (6 parcuri), licee, pe principalele bulevarde si in campusurile universitare, in total peste 1200 de puncte de conectare;

Prioritati 2015 - 2016:

Esenta:

(prioritatea nr. 1 a Chisinaului – Oamenii sai, ei isi doresc trei lucruri: sa aiba unde munci, sa aiba unde trai si mijloace la dispozitie pentru primele doua;)

- **Continuarea dezvoltarii stabile si durabile municipiului Chisinau** pentru crearea de noi locuri de munca si cresterea calitatii vietii, fara coruptie si abuz de putere;
- **Renovarea fondului locativ si a cladirilor publice** prin accesarea finantarii BEI de circa 60 mln. euro, in prima etapa, continuarea finantarii pe termen lung pentru reabilitarea si izolarea termica a blocurilor locative, precum si a cladirilor publice (gradinite, scoli, spitale etc), inclusiv continuarea programului de crestere a eficientei energetice a blocurilor locative “MOREEF” si renovare a spatiilor de uz comun;
- **Repararea si amenajarea curților de bloc:** locuri de parcare, reparatia scarilor, a iluminatului interior si exterior, refacerea spatiilor verzi, instalarea locurilor de joaca pentru copii, reparatia lifturilor etc;
- **Innoirea completa a transportului public** (continuarea asamblarii de troleibuze in cadrul Regiei Transport Electric, asamblarea a cate 20 troleibuze pe an, cel putin), inclusiv prin (PPP);
- **Implementarea strategiei de dezvoltare a transportului public, a sistemului de tichetare electronica** din municipiul Chisinau;
- **Repararea si modernizarea drumurilor:** strazi principale, secundare, trotuare, amenajarea pistelor pentru biciclisti etc;
- **Securizarea trecerilor de pietoni** si cresterea gradului de securitate al pietonilor in ansamblu;
- **Finalizarea reconstructiei strazilor: Vasile Alecsandri, Stefan cel Mare, Negruzzi,** in cadrul programului BERD, BEI si UE (prima etapa a proiectului), continuare cu strazile: 31 august, Tighina, Alexandru cel Bun (valoarea totala a proiectului fiind de 22 mln. Euro);
- **Fluidizarea traficului si reconstructia nodurilor de transport:** str. Calea Orheiului- str. Studentilor; bd. Calea Iesilor – Albisoara (constructia strazii Mesager), finalizarea constructiei bulevardului Mircea cel Batran (tronsonul str. Ion Dumeniuc – str. Bucovinei),
- **Acces la servicii de sanatate si educatie de calitate si sigure,** servicii bazate pe reguli clare de finantare si performanta.
- **Solutionarea problemei deseurilor solide din Chisinau la standarde europene prin implementarea proiectului BERD pentru (10 mln. Euro) pentru** (modernizarea gropii ecologice, constructia unei statii de sortare, modernizarea serviciului etc), inclusiv continuarea programului de inlocuire a containerelor de acumulare a deseurilor de tip sovietic pe containere de tip european;
- **Continuarea amenajarii parcurilor si spatiilor de odihna si agrement,** inclusiv finalizarea lucrarilor de reconstructie a “Scarii cascadelor” din “Parcul Valea Morilor”;
- **Continuarea sustinerii si finantarea suburbiilor municipiului Chisinau,** pentru reducerea decalajului dintre conditiile de viata de la sat si oras;
- **Reabilitarea centrului istoric al Chisinaului si amenajarea de noi zone pietonale:** str. Tricolorului, parcurile centrale, inclusiv PMAN, zona Muzeului de Istorie si a Bibliotecii Nationale, zona strazii Veronica Micle, zona pietii centrale (cu reorganizarea cu stramutarea autogarii) s.a., amenajarea de zone pietonale si in sectoare (PPP);
- **Organizarea sistemului de parcare, conform strategiei elaborate, continuarea amenajarii locurilor de parcare,** prin aprobarea strategiei parcarilor, concesiunea serviciului, expunerea la licitatie a loturilor pentru constructia parcarilor supraetajate si subterane (PPP);
- **Conceptie noua a zonei centrale pentru micșorarea aglomeratiei** cauzata de pietre, autogari, intreprinderi, prin stramutarea acestora,
- **Diminuarea continua a comertului neautorizat si stradal,** a constructiilor neautorizate, a numarului gheretelor, a numarului panourilor etc;
- **Actionarea continuu pentru diminuarea coruptiei si cresterea transparentei;**
- **Continuarea programului de instalarea locurilor de joaca pentru copii** - circa 50, anual;

- **Aprobarea proiectului “Soft Loan” in parteneriat cu guvernele Austriei si Republicii Moldova** pentru reabilitarea si extinderea retelelor de apeduct si canalizare (in valoare de circa 8 mln. euro, cu dobanda de 1%);
- **Constructia unei parcare subterane sub Piata Marii Adunari Nationale** pentru fluidizarea traficului in centrul Chisinaului, inclusiv construirea de intersectii denivelate in perspectiva (**PPP**);
- **Continuarea programului “Prima Casa”** examinarea posibilitatii acoperirii partiale a costurilor de finantare de la buget pentru bugetari, familii tinere si paturi social-vulnerabile;
- **Restaurarea cladirii Primariei municipiului Chisinau, odata cu aniversarea a 200 de ani** de la infiintarea institutiei primariei, in anul 2017, realibiltarea altor monumente de arhitectura: casa Plamadeala, Liceul “Gh. Asachi”, Cladirea procuraturii municipale etc;
- **Actualizarea planului urbanistic general si a regulamentului local de urbanism**, elaborarea planurilor urbanistice zonale si de detaliu in raza intregului municipiu;
- **Aprobarea planurilor urbanistice zonale (PUZ)** si a unui calendar pentru elaborarea PUZ-urilor pentru tot orasul;
- **Adoptarea unor reguli mai stricte in domeniul constructiilor in special in centrul istoric:** limitarea gradului de ocupare a terenului, limitarea mai stricta a regimului de inaltime, reglementarea densitatii constructiilor, cresterea numarului minim de locuri de parcare, a elaborarea gamei coloristice, neadmiterea culorilor stridente, neadmiterea constructiei anexelor la cladirile existente etc;
- **Constructia adapostului** pentru animalele fara stapan (**PPP**);

Prioritati 2015 - 2016:

- **Asigurarea treptata a standardelor europene in toate domeniile de activitate si prestari de servicii ale municipalitatii:** aprovizionare cu apa, transport, drumuri, agent termic, gestionarea deseurilor menajere, reabilitarea fondului locativ, amenajarea spatiilor verzi, dezvoltarea urbana etc;
- **Continuarea implementarii planului de relansare economică a municipiului Chișinău, elaborarea unui ghid investitional, optimizarea taxelor locale** pentru cresterea veniturilor proprii si dezvoltarea municipiului si crearea de noi locuri de munca;
- **Continuarea sustinerii si finantarea suburbiilor municipiului Chisinau**, pentru reducerea decalajului dintre conditiile de viata de la sat si oras;
- **Continuarea programului de extinderea a retelelor de apeduct si canalizare** in municipiu pana ale atingerea gradului de conectare de 100%;
- **Securizarea trecerilor de pietoni** si cresterea gradului de securitate al pietonilor in ansamblu;
- **Continuarea asamblarii de troleibuze in cadrul Regiei Transport Electric**, asamblarea a 20 troleibuze pana la sfarsitul anului 2015, proiectarea de noi linii de transport public in oras si suburbii;
- **Continuarea programului de reabilitare a transportului public din Chisinau** pana la innoirea completa a parcului de troleibuze si autobuze, inclusiv prin (PPP);
- **Continuarea amenajarii de sensuri giratorii pentru fluidizarea traficului**, cu respectarea securitatii pentru pietoni. (ex: Calea Orheiului, Albisoara);
- **Continuarea amenajarii parcului “Valea Morilor”**(etapa a 4-a), elaborarea de proiecte pentru parcurile”La Izvor”, “Rascani”, “Alunelul”, “Valea Trandafirilor” (PPP);
- **Finalizarea constructiei bulevardului Mircea cel Batran** (tronsonul str. Ion Dumeniuc – str. Bucovinei), finalizarea constructiei strazii Studentilor (tronsonul str. Sadoveanu – str. Dimo);
- **Continuarea implementarii reformelor pentru modernizarea principalelor regii:** instalarea sistemelor de monitorizare a activitatii, inclusiv GPS, taxare electronica, aprobarea contractelor de prestare a serviciilor publice etc;
- **Aprobarea proiectului “Soft Loan” in parteneriat cu guvernele Austriei si Republicii Moldova** pentru reabilitarea si extinderea retelelor de apeduct si canalizare (in valoare de circa 8 mln. euro, cu dobanda de 1%);
- **Accesarea finantarii BEI de circa 60 mln. euro**, in prima etapa, continuarea finantarii pe termen lung pentru reabilitarea si izolarea termica a cladirilor publice (gradinite, scoli, spitale etc), precum si a blocurilor locative;
- **Continuarea programului de crestere a eficientei energetice a blocurilor locative “MOREEF”**, renovarea spatiilor de uz comun;
- **Continuarea programului de mansardare a blocurilor locative (PPP);**
- **Actualizarea planului urbanistic general si a regulamentului local de urbanism**, elaborarea planurilor urbanistice zonale si de detaliu in raza intregului municipiu;
- **Aprobarea planurilor urbanistice zonale (PUZ)** si a unui calendar pentru elaborarea PUZ-urilor pentru tot orasul;
- **Aprobarea registrului monumentelor de arhitectura** din mun. Chisinau;
- **Adoptarea unor reguli mai stricte in domeniul constructiilor in special in centrul istoric:** limitarea gradului de ocupare a terenului, limitarea mai stricta a regimului de inaltime, reglementarea densitatii constructiilor, cresterea numarului minim de locuri de parcare, a elaborarea gamei coloristice, neadmiterea culorilor stridente, neadmiterea constructiei anexelor la cladirile existente etc;
- **Adoptarea unor reguli mai stricte in cadrul programului de mansardare a blocurilor locative, (PPP);**
- **Constructia unei parcari subterane sub Piata Marii Adunari Nationale** pentru fluidizarea traficului in centrul Chisinaului, inclusiv construirea de intersectii denivelate in perspectiva (PPP);

- **Restaurarea cladirii Primariei municipiului Chisinau, odata cu aniversarea a 200 de ani de la infiintarea institutiei primariei, in anul 2017, realibilitarea altor monumente de arhitectura: casa Plamadeala, Liceul "Gh. Asachi", Cladirea procuraturii municipale etc;**
- **Construcția monumentelor: in memoria victimelor regimului comunist de ocupatie, a victimelor castastrofei de la Cernobil, precum si a domnitorului Mircea cel Batran etc;**
- **Continuarea amenajarii curților de bloc cu parcuri rezidentiale:** reparatia scarilor, a iluminatului interior si exterior, refacerea spatiilor verzi, instalarea locurilor de joaca pentru copii, reparatia lifturilor etc;
- **Continuarea reorganizarii complexului termoenergetic,** cresterea gradului de eficienta energetica, reducerea continua a consumului si a acosturilor, instalarea de PTI ;
- **Continuarea programului "Prima Casa"** examinarea posibilitatii acoperirii pariale a costurilor de finantare de la buget pentru bugetari, familii tinere si paturi social-vulnerabile;
- **Continuarea sustinerii proiectelor culturale** si a personalitatilor din domeniul culturii;
- **Continuarea programului de instalarea locurilor de joaca pentru copii** - circa 50, anual;
- **Cresterea capacitatii centrului de cazare pentru persoanele fara adapost de pe strada Haltei nr.2,** pentru a face fata solicitarilor in special in timpul iernii;
- **Micsorarea aglomeratiei in zona centrala** cauzata de pietre, prin stramutarea acestora, combaterea comertului neautorizat;
- **Aprobarea si implementarea planului de reconstructie si sistematizare a pietii centrale,** cu pastrarea integrala si cresterea numarului locurilor de munca ale comerciantilor si producatorilor; **(PPP)**
- **Continuarea programului de reducere a numarului de gherete,** tonete s.a. pana la eliminarea lor definitiva, reducerea numarului de panouri publicitare si adoptarea standardelor europene in domeniul publicitatii stradale;
- **Continuarea amenajarii locurilor de parcare,** prin aprobarea strategiei parcarilor, concesionarea serviciului, expunerea la licitatie a loturilor pentru constructia parcarilor supraetajate si subterane **(PPP);**
- **Asigurarea respectarii regulilor de transportare a calatorilor cu microbuzele,** cresterea gradului de securitate si confort, promovarea transparentei financiare si a unui raport pret - calitate corect, diminuarea numarului de microbuze;
- **Aprobarea strategiei de dezvoltare a transportului public, a sistemului de tichetare electronica** din municipiul Chisinau;
- **Continuarea extinderii retelelor de contact pentru troleibuze,** pentru imbunatatirea legaturilor dintre sectoare;
- **Cresterea continua a numarului de corpuri de iluminat** si eficientizarea consumului de curent pe baza de tehnologii noi, implementarea unui sistem modern de iluminat decorativ in vederea iluminarii a cladirilor monumente de arhitectura, constructia iluminatului public spre aeroport etc; **(PPP)**
- **Dezvoltarii orasului prin constructia de cartiere noi** (ex: constructia cartierului Budesti 9, in sectorul Ciocana);
- **Valorificarea terenurilor din jurul orasului** pentru dezvoltarea economica si locative a municipiului conform planurilor generale de dezvoltare a localitatilor;
- **Reconstructia liceului municipal sportiv,** inclusiv a teritoriului aferent.**(inclusiv prin PPP);**
- **Continuarea indeplinirii obligatiilor fata de partenerii externi ai Primariei;**
- **Mentinerea gradului redus de indatorare al municipiului,** nu mai mult de 10 % din bugetul anual;
- **Continuarea acordarii compensatiilor pentru achitarea agentului termic păturilor social – vulnerabile** pana la 40% din factura in oras si suburbii, examinarea oportunitatii cresterii compensatiilor;
- **Continuarea acordarii de ajutoare sociale pentru achitarea calatoriei** in transportul public – 70 lei/persoana/luna si a intregului pachet de servicii si ajutoare sociale existent, in oras si suburbii;
- **Continuarea programului de investitii capitale:** drumuri, apeeducte, canalizare, gazoducte, reparatii etc;

- **Continuarea programului de procurare a utilajului medical** si a programului de renovare in cadrul institutiilor medicale;
- **Continuarea programului de inlocuire a containerelor de acumulare a deseurilor de tip sovietic** pe containere de tip european;
- **Continuarea programului de reabilitare a lifturilor;**
- **Derularea programului “Orasul meu –ograda mea”** - prin amenajarea de curți interioare ale bloc, inclusiv cu amplasarea de locuri de joaca pentru copii si desfasurarea campaniilor de salubritate, a concursurilor de amenajare a balcoanelor etc
- **Continuarea extinderii retelelor de contact pentru troleibuze,** pentru imbunatatirea legaturilor dintre sectoare;
- **Constructia adapostului** pentru cainii maidanezi (PPP);
- **Continuarea licitatiilor funciare** si valorificare rezervei funciare conform legii;
- **Solutionarea problemelor legate de intovarasilor pomicele** situate in suburbiile Chisinaului;
- **Continuarea implementarii reformelor necesare pentru modernizarea principalelor regii:** S.A. “Apa Canal” (conform studiului de fezabilitate), S.A “Termocom” etc, instalarea unor sisteme moderne de monitorizare a activitatii, inclusive, GPS, system de taxare electronica etc), utilaje noi pentru dezapezire;
- **Contractarea directa a consumatorilor de catre S.A. “Apa Canal”**
- **Aprobarea planului de reforma institutionala a primariei municipiului Chisinau** si subdiviziunilor din subordine, proiect realizat cu asistenta financiara a PNUD-Moldova;
- **Aprobarea conceptiei locative a municipiului Chisinau** si refomarea modului de gestionare a fondului locativ din capitala, proiect realizat cu asistenta financiara a PNUD-Moldova;
- **Elaborarea si aprobarea conceptiei de organizarea a traficului;**
- **Implementarea la nivelul subdiviziunilor a sistemului de management electronic al documentelor** (E-Chisinau), introducerea sistemelor moderne de monitorizare a activitatii intreprinderilor;
- **Actionarea continuu pentru diminuarea coruptiei si cresterea transparente;**
- **Promovarea la nivelul Guvernului si Parlamentului a reformelor legislative** necesare pentru asigurarea descentralizarii si a unei autonomii locale reale și efective în Republica Moldova (ex: Legea statutului municipiului Chisinau);
- **Atragerea de investitii, implementarea de parteneriate publice – private (PPP)** prin crearea de parcuri tehnologice si industriale, concursuri investitionale etc;
- **Recuperarea veniturilor anuale de cel puțin 500 mln. lei** luate în mod abuziv de către fosta guvernare comunistă, prin modificări legislative și distribuirea discriminatorie a banilor publici;
- **Promovarea cooperării directe cu Uniunea Europeana in cadrul CORLEAP,** pentru a creste influenta administratiei publice locale la nivelul UE si asigurarea accesului la fondurile europene necesare pentru modernizarea infrastructurii etc.;
- **Continuarea parteneriatelor publice private (PPP)** pentru prestarea serviciilor publice si dezvoltarea economica a municipiului;
- **Promovarea transparenței în procesul de elaborare și aprobare a tarifului la energia termică** cu participarea tuturor întreprinderilor și factorilor implicați: S.A Moldova Gaz, CET 1, CET 2, S.A „Termocom”, ANRE ș. a.;

“Agenda XXI pentru Chisinau”

(obiective de atins pe parcursul secolului XXI pentru cresterea calitatii vietii)

- **Asigurarea pentru fiecare locuitor a unei suprafetei locative de minim 12m²/persoana**, respectiv fiecare persoana/familie sa poata dispune de o locuinta separata;
- **Agurarea unui raport intre spatiile verzi ale municipiului (parcuri, paduri lacuri etc) si spatiile urbanizate de 60:40 sau 50:50** (dupa exemplul orasului Viena care are un raport de 52:48);
- **Planificarea integrala si completa a municipiului** si dezvoltarea urbei strict conform planurilor de urbanism: general, zonal si de detaliu;
- **Cresterea gradului de securitate al cetatenilor** prin descentralizarea politiei, implementarea unor sistemelor monitorizare on-line, inclusiv prin crearea unei retele de supraveghere video a ordinii si linistii publice, a traficului, a parcurilor, a zonelor izolate etc;
- **Repararea si modernizarea integrala si la timp a tuturor retelelor subterane** (apa, canal, termoficare, telefonie, etc) respectarea ciclului de reabilitare/inlocuire a infrastructurii;
- **Repararea si modernizarea integrala si la timp a tuturor suprafetelor asfaltate/pavate in oras si suburbii** (bulevarde, strazi, trotuare, piste pentru biciclisti, stradele, etc), respectarea ciclului de reabilitare a infrastructurii;
- **Innoirea la timp a parcurilor auto de de troleibuze si autobuze**, inclusiv prin (PPP);
- **Respectarea regulii “Orasul apartine pietonilor”** si asigurarea urmatoarei ordini de prioritate: pietoni, biciclisti, transport public, transport privat;
- **Asigurarea accesului integral la infrastructura urbana, precum si la serviciile publice** atat in oras cat si in sate pentru fiecare complex locativ, agent economic, gospodarie sau oricare alta entitate.
- **Dezvoltarii orasului prin constructia de cartiere noi** (ex: constructia cartierului Budesti 9, in sectorul Ciocana);
- **Reabilitarea centrului istoric al Chisinaului**, pentru protejarea si conservarea monumentelor de arhitectura;
- **Conceptie noua a zonei centrale pentru micșorarea aglomeratiei** cauzata de pietre, autogari, intreprinderi, prin stramutarea acestora etc;
- **Amenajarea de zone pietonale in perimetrul central:** str. Tricolorului, parcurile centrale, inclusiv PMAN, zona Muzeului de Istorie si a Bibliotecii Nationale, zona strazii Veronica Micle, zona pietii centrale (cu reorganizarea cu stramutarea autogarii) s.a., amenajarea de zone pietonale si in sectoare (PPP);
- **Stramutarea autogarilor din zona centrala spre periferii** pe directii: Sud, Nord, Est, Vest;
- **Renovarea tuturor cladirilor publice** si asigurarea standardelor europene de eficienta energetica: gradinite, scoli, univ, centre sanatate, policlinici, spitale etc, asigurarea dotarilor necesare;
- **Renovarea integrala a fondului locativ:** acoperisuri, retele, izolare termica, puncte termice individuale etc, conform standardelor europene de renovare a cladirilor;
- **Formarea de circuite turistice si includerea lor in circuitele turistice regionale** (inclusiv obiectivele: Manastirea Capriana, Vinariile Cricova, Milestii Mici etc)
- **Constructia unui stadion care sa respecte standardele europene olimpice**
- **Reconstructia nodurilor de transport in doua nivele in zonele:** str. Izmail- str. Calea Mosilor, str. Calea Orheiului- str. Studentilor; bd. Dacia - Gradina Botanica, bd. Dacia - Drumul Bacioiului, bd. Mircea cel Batran - str. Milescu Spataru – Bucovinei, bd. Calea Iesilor – Albisoara;
- **Transformarea strazii Albisoara in artera de tranzitare a orasului** in regim de autostrada;
- **Constructia conexiuni rutiere** intre cartierul Telecentru si sectorul Buiucani;
- **Finalizarea constructiei soselei de centura a municipiului**, pentru redirectionarea traficului greu si de transit in afara orasului; largirea acesteia la minim 2 benzi pe sens;
- **Constructia unei conexiuni pe calea ferata** intre aeroport si centrul orasului (PPP);

- **Adaptarea si extinderea rețelei de cale ferata, constructia liniilor de metrou clasic sau metrou usor**, pentru dezvoltarea rețelei de transport public urban si suburban;
- **Participarea la constructia autostrazii din coridorul IX european, tronsonul Bucuresti – Chisinau – Kiev;**
- **Amenajarea albiei raului Bac**, (dupa modelul amenajarii raurilor in orasele europene: Mannheim, Viena, Praga, Bucuresti) si transformarea zonei adiacente in zona de agreement (PPP);
- **Asigurarea magamentului gestionarii deseurilor menajere solide conform standardelor europene**, sortarea deseurilor si constructia de statii de sortare, reciclarea gunoiului in vederea asigurarii protectiei mediului (PPP);
- **Constructia unei uzine de ardere/prelucrare a gunoiului pentru a obtine energie electrica si agent termic;**
- **Cresterea si mentinerea fondului rutier local** la cel putin 20% din valoarea bugetului anual pentru continuarea programelor de modernizare a drumurilor;
- **Continuarea sustinerii si finantarea suburbiilor municipiului Chisinau**, pentru reducerea decalajului dintre conditiile de viata de la sat si oras;
- **Continuarea programului de extinderea a rețelelor de apeduct si canalizare** in municipiu pana ale atingerea gradului de conectare de 100%;
- **Promovarea obiectivului 20-20-20**, in cadrul Conventiei europene a primarilor;
- **Implementarea la nivelul subdiviziunilor a sistemului de management electronic al documentelor** (E-Chisinau), introducerea sistemelor de monitorizare permanenta a activitatii prestatorilor de servicii;
- **Actualizarea Planului Urbanistic General (PUG) in anii 2025, 2050, 2075, 2100. Dezvoltarea municipiului conform PUG si a celorlalte documente urbanistice pentru o dezvoltare durabila a municipiului Chisinau:** Conceptia gestiunii resurselor funciare, Strategia de dezvoltare a transportului public, Studiul privind eficientizarea iluminatului public, Studiul privind politicile de eficienta energetica, Planul local de actiuni pentru mediu, Planul de dezvoltare a sistemului de sanatate publica, Planul de actiuni pentru energie durabila, Regulamentul Local de Urbanism etc;
- **Valorificarea terenurilor din jurul orasului** pentru dezvoltarea economica si locative a municipiului conform planurilor general de dezvoltare a localitatilor;
- **Promovarea cooperării directe a Uniunii Europene** cu administrațiile locale din Republica Moldova, pentru asigurarea accesului la fondurile europene necesare pentru construcția de apeducte, canalizări, drumuri etc.;

Țin să mulțumim tuturor locuitorilor municipiului Chisinau pentru încredințarea celor doua mandate la 17 iunie 2007 si la 19 iunie 2011. Proiectele de pastrare a identitatii municipiului Chisinau, de conservare a patrimoniului sau, dar si de modernizare si dezvoltare a capitalei vor fi puse in aplicare in continuare, conform standardelor europene, în beneficiul locuitorilor sai.

Adresez multumiri in mod special tuturor colegilor din echipa: colegilor viceprimari si pretori, angajatilor din directii, intreprinderi și regii municipale, colegilor primari și consilieri locali din localitățile din componența municipiului, tuturor, pentru contribuția adusă la consolidarea municipiului Chișinău. Mulțumiri de asemenea consilierilor municipali din Consiliul municipal Chișinău care au sprijinit eforturile primăriei.

Procesul de modernizare a municipiului este unul continuu, de aceea insist sa muncim in continuare, sa respectam standardele europene, sa asiguram transparența, pentru a apropia ziua cand locuitorii capitalei vor avea o calitate a vietii mai inalta, un trai linistit, decent si prosper la ei acasa.

Mulțumim presei, libertatii presei, dar si in mod special celor care reflecta obiectiv activitatea noastra si contribuie la formarea unei perceptii corecte a comunitatii asupra realitatii din jur.

Exprim recunoștință societății civile și organismelor internaționale pentru contribuția adusă dezvoltării și consolidării democrației și legalității în Republica Moldova. In acelasi timp, imi exprim regretul inasa ca se loveste in continuare in municipiul Chisinau si locuitorii sai, cu toate ca anume Chisinaul a contribuit esential la aducerea schimbarii in anul 2007 si respectiv in anul 2009.

Va mulțumesc, stimați locuitori ai municipiului Chișinău, pentru incredere, pentru menținerea unui curs democratic stabil al municipiului Chisinau si al Republicii Moldova, pentru opțiunea fermă în favoarea viitorului nostru european. Putem afirma ca municipiul Chisinau a intrat pe drumul cu sens unic duce spre Uniunea Europeana si care va face din Chisinau o capitala europeana cu adevarat.

Va chem să muncim mai departe umăr la umăr, pentru a avea dezvoltare economică, stabilitate socială, armonie interetnică, pentru a crea o soartă mai bună cetățenilor noștri și pentru ca municipiul Chisinau sa devina o capitala europeana si Republica Moldova sa revina defninv si ireversibil în familia europeană, in calitate de membru cu drepturi depline al Uniunii Europene!

Chisinau, Scuarul Europei,.
27 aprilie 2015

Cu respect si cu suflet pentru Chisinau,
Dorin Chirtoacă,
Primar general al municipiului Chișinău